

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízdila a JUDr. Brigity Chrastilové v právní věci **žalobce: V. B.**, zastoupen Mgr. Jiřím Douskem, advokátem, se sídlem Pražská 13/19, 460 01 Liberec III, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka Liberec, č. j. 59 Az 11/2004 - 21 ze dne 30. 6. 2004,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností napadá rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka Liberec, č. j. 59 Az 11/2004 - 21 ze dne 30. 6. 2004, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM - 2237/AŘ - 2002 ze dne 4. 12. 2003 vydanému ve druhém stupni správního řízení, jímž bylo změněno předchozí rozhodnutí vydané v prvém stupni správního řízení tak, že stěžovateli nebyl udělen azyl podle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“); ve zbytku bylo napadené rozhodnutí potvrzeno a rozklad zamítnut.

Stěžovatel v kasační stížnosti tvrdí, že v řízení před žalovaným nebyl náležitě zjištěn stav věci a že učiněná zjištění nepostačovala ke správnému posouzení jeho situace

a následnému rozhodnutí, čímž došlo k porušení správního řádu. K pochybení došlo dle stěžovatele tím, že ve chvíli, kdy žalovaný ve druhém stupni posoudil, že důvodem jeho žádosti nebyly pouze ekonomické důvody a je ji tedy třeba posuzovat z hlediska podmínek podle § 12 zákona o azylu, již dále nedoplnil dosavadní řízení se snahou lépe postihnout skutečný stav stěžovatelova případu. Stěžovatel přitom nesouhlasí se způsobem, jakým se s touto námitkou vypořádal v nyní napadeném rozsudku; krajský soud měl rozhodnutí žalovaného zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení. Stěžovatel tedy nyní navrhuje, aby pro tuto vadu řízení Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Zároveň stěžovatel žádá přiznání odkladného účinku jím podané kasační stížnosti.

Žalovaný poukazuje na skutečnost, že z provedeného dokazování vyplynulo, že v případě stěžovatele nebyla splněna podmínka pronásledování podle § 2 odst. 6 zákona o azylu, a proto nebyly dány důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Žalovaný navrhuje kasační stížnost jako nedůvodnou zamítnout.

Z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud zejména zjistil, že stěžovatel v prvém stupni správního řízení před žalovaným uváděl, že ze země svého původu odjel za prací, cestoval automobilem před Polsko, avšak tam o azyl nepožádal z toho důvodu, že měl známé v České republice. Podání žádosti o udělení azylu odůvodňoval svými problémy s vyděrači, kteří po něm požadovali vysokou částku peněz – tzv. výpalné. Když jim peníze nezaplatil, odvezli jej za město a tam jej zbili. To se opakovalo, a proto ze země svého původu odcestoval. Žalovaný ve správním řízení dospěl k závěru, že stěžovatelova žádost je zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. a) zákona o azylu a v tomto směru vydal své rozhodnutí v prvém stupni; zároveň žalovaný rozhodl, že v případě stěžovatele nejsou splněny důvody pro udělení azylu podle § 13 a § 14 a že se na něj nevztahuje překážka vycestování. K podanému rozkladu bylo toto rozhodnutí ve druhém stupni správního řízení změněno tak, že stěžovatelova žádost byla zamítnuta pro nesplnění podmínek podávaných z § 12 zákona o azylu, neboť pro aplikaci § 16 odst. 1 písm. a) zákona o azylu nebylo důvodu; stěžovatel totiž ve své žádosti uváděl i jiné než ekonomické důvody. Ve zbytku bylo napadené rozhodnutí potvrzeno a rozklad zamítnut. Z obsahu soudního spisu pak Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel napadl pravomocné rozhodnutí žalovaného vydané ve druhém stupni správního řízení žalobou u soudu, v níž namítal, že žalovaný porušil § 32 odst. 1, § 34 odst. 1 a § 46 zákona č. 71/1967 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), neboť na základě zjištění nedostatku důvodů pro aplikaci § 16 odst. 1 písm. a) zákona o azylu nedoplnil řízení, ale rozhodl o změně rozhodnutí na základě skutkového stavu zjištěného v řízení v prvém stupni. Krajský soud žalobu zamítl, neboť námitku uvedeného pochybení neshledal důvodnou. Rozsudek o zamítnutí žaloby byl stěžovateli doručen dne 26. 8. 2004, ten jej napadl kasační stížností dne 1. 9. 2004.

Stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“), a kasační stížnost je tak podána osobou oprávněnou. Kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). Pokud jde o přípustnost kasační stížnosti, tu Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatel formálně uplatňuje kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., tomu odpovídá i obsah kasační stížnosti. Kasační stížnost je tak přípustná.

Za této situace Nejvyšší správní soud kasační stížnost, vázán podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. jejím rozsahem a jejími důvody, přezkoumal a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Žalovaný při rozhodování o rozkladu proti předchozímu rozhodnutí vydanému v prvém stupni správního řízení podle § 59 za použití § 61 odst. 3 správního řádu přezkoumá napadené rozhodnutí v celém rozsahu a je-li to nutné, dosavadní řízení doplní, popřípadě zjištěné vady odstraní (odstavec 1). Jsou-li pro to důvody, pak podle odstavce 2 téhož ustanovení rozhodnutí změní nebo zruší, jinak rozklad zamítne a rozhodnutí potvrdí. Podle odstavce 3 téhož ustanovení je pak rozhodnutí zrušeno a věc vrácena správnímu orgánu, který je vydal, k novému projednání a rozhodnutí, pokud je to vhodnější zejména z důvodů rychlosti nebo hospodárnosti. V řízení o rozkladu tedy žalovaný podle § 59 odst. 1 správního řádu nedoplňuje dokazování obligatorně, a sice pouze tehdy, je-li toho třeba. Činí tak přitom před rozhodnutím o rozkladu, tedy před rozhodnutím, zda bude aplikovat § 59 odst. 2 správního řádu (a s jakým výsledkem) či odst. 3 správního řádu. Předně tedy nelze akceptovat stěžovatelovu interpretaci, že dokazování mělo být doplněno až poté, kdy žalovaný dospěl k závěru, že v předchozím rozhodnutí byl § 16 odst. 1 písm. a) správního řádu aplikován nedůvodně, tedy až po rozhodnutí podle § 59 odst. 2 správního řádu. Po vydání takového rozhodnutí by to již nebyl žalovaný ve druhém stupni správního řízení, kdo by dokazování prováděl, ale musel by jím být orgán prvého stupně; tak by tomu však bylo pouze tehdy, pokud by žalovaný ve druhém stupni rozhodl způsobem předvídaným v § 59 odst. 3 správního řádu. Tak tomu však v daném případě nebylo. Měl-li tedy žalovaný podle § 59 odst. 1 správního řádu v řízení o rozkladu provádět další dokazování tehdy, bylo-li to pro jeho rozhodnutí podle § 59 odst. 2 nebo odst. 3 správního řádu nutné, musí Nejvyšší správní soud posoudit, zda taková nutnost existovala, resp. zda tuto skutečnost posoudil správně krajský soud.

Žalovaný v průběhu správního řízení poukazoval na své problémy s vyděrači, kteří po něm požadovali vysokou částku peněz – tzv. výpalné. Když jim peníze nezaplatil, odvezli jej za město a tam jej zbili. To se opakovalo, a proto ze země svého původu odcestoval. Za této situace skutečně nebylo důvodu pro aplikaci § 16 odst. 1 písm. a) zákona o azylu, neboť v těchto stěžovatelových tvrzeních nelze spatřovat toliko ekonomický důvod žádosti o udělení azylu, jak § 16 odst. 1 písm. a) zákona o azylu předvídá, tato stěžovatelova tvrzení však s přihlédnutím k tomu, že stěžovatel sám uvedl, že vydírání nikam nehlásil a o pomoc příslušné orgány v zemi svého původu nežádal, postačovala k tomu, aby žalovaný dospěl k závěru, že v případě není splněna podmínka pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Žádného doplnění dokazování nebylo za této situace třeba, ostatně stěžovatel ani v kasační stížnosti nekonkretizuje, co by mělo být dále zjišťováno. Pokud krajský soud opřel zamítnutí stěžovatelovy žaloby o to, že stěžovatel neuvedl ve správním řízení žádné skutečnosti, jež by nasvědčovaly tomu, že by v zemi svého původu byl vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, a tedy pro rozhodnutí o změně předchozího rozhodnutí vydaného v prvém stupni správního řízení měl dostatek podkladů, pak není, čeho by mu Nejvyšší správní soud měl vytknout. Nebylo důvodu, aby krajský soud rozhodnutí žalovaného rušil a věc mu vracel k dalšímu řízení. Opíral-li totiž stěžovatel svoji žádost o udělení azylu toliko o své potíže se soukromými osobami – „mafiány“ vymáhajícími po stěžovateli jeho dluh vůči nim, aniž by se obrátil na orgány v zemi svého původu, které by mu takovou pomoc mohly poskytnout, pak nejde o pronásledování ze strany státu, ať již přímé či nepřímé, a důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu nemohou být splněny. Pokud tedy stěžovatel v průběhu správního řízení před žalovaným výslovně poukázal na obavy ze soukromých osob, pak za situace, kdy v řízení před žalovaným stěžovatel ani nepoukázal na to, že by ze strany státních orgánů v zemi jeho původu vůči němu byly uskutečněny úkony, které by ohrožovaly jeho život nebo jeho svobodu, ani že by vůči němu byla činěna opatření působící psychický nátlak nebo opatření obdobná, závěr krajského soudu Nejvyšší správní

soud aprobuje. Pokud bylo stěžovateli vyhrožováno ze strany soukromých osob, pak nemůže jít o pronásledování ze strany státu za situace, kdy se stěžovatel na příslušné orgány v zemi svého původu ani neobrátil. Podmínka pronásledování, jak je podávána z § 2 odst. 6 zákona o azylu, a tím i podmínka pro udělení azylu, by mohla být totiž splněna pouze tehdy, pokud by stěžovateli z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu nebyla poskytnuta ochrana ze strany domovského státu, bylo by však navíc rozhodné, zda tato ochrana byla v daném případě potřebnou a zda stěžovatel hodlal této ochrany také fakticky využít. V takovém případě by rozhodným důvodem pro udělení azylu mohla být skutečnost, že stěžovatel je vystaven útokům ze strany soukromých osob, dožaduje se ochrany u příslušných orgánů v zemi původu a tyto orgány mu ochranu neposkytnou, přitom neposkytnutí ochrany by mělo přímou souvislost s uplatňováním politických práv a svobod stěžovatelem nebo se stěžovatelovou rasou, náboženstvím, národností, příslušností k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů stěžovatelem. Nic v tomto směru stěžovatel v řízení před žalovaným netvrdil. Pro posouzení věci však je pro Nejvyšší správní soud podstatnou i ta skutečnost, že stěžovatel v průběhu řízení netvrdil ani to, že by útoky, na které poukazoval, byly proti němu vedeny z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů.

Nejvyšší správní soud tedy na základě posouzení kasační stížnosti uzavírá, že kasační stížnost důvodnou není. Z tohoto důvodu ji jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. Za této procesní situace se již Nejvyšší správní soud samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů nenáleží. To by náleželo žalovanému. Protože však žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné náklady, jež by mu vznikly a jež by překročily náklady jeho běžné administrativní činnosti, ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žalovanému, přestože měl ve věci plný úspěch, se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. července 2005

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu